

OM VERDER TE ZIEN

Jeugdzorg als ongetemd probleem?

Wiel Janssen was jongerenwerker, manager en bestuurder in de Jeugdzorg, een van de sectoren waar veel kritiek op is. De sector omvat Jeugdhulpverlening, Jeugd GGZ en Jeugdbescherming. Na meer dan dertig jaar nam hij afscheid met een boek. Hij schrijft over vastgelopen hervormingen en over een sector die gebukt gaat onder complexe structuren. De Centra voor Jeugd en Gezin van het vorige kabinet brachten geen verbetering.

Janssen vraagt zich af waarom de Jeugdzorg zo complex is geworden. De kern van deze zorg is volgens hem een goede relatie tussen hulpverlener en kind of jongere, maar dit werk heeft geleden onder perspectiefwisselingen die elkaar snel opvolgden. Eerstelijnszorg, indicatiestelling, ingrijporganisatie: het groeiende ongeduld van ons allen herken je er gemakkelijk in. Die accentverschuivingen hebben veel gekost: tijd, geld en verlies aan vakmanschap van de jeugdwerkers. Overheden (rijk, provincies en gemeenten) hebben met de beste bedoelingen telkens de schouders er onder gezet, helaas zonder resultaat. Het lukt maar niet dit probleem van inadequate zorg te

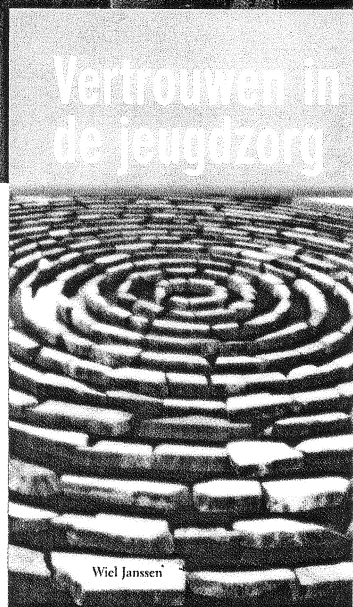
temmen, een uitdrukking van Pieter Winsemius.

Wiel Janssen doet in zijn boek een poging orde op zaken te stellen. De kern van zijn redenering is dat de drie werksoorten van de Jeugdzorg (zie boven) beter op elkaar betrokken moeten worden. Zijn gedachte is de afgelopen twintig jaar geprobeerd, maar ze strandde telkens omdat 'machtsbolwerken' hun stokken in het wiel staken, althans zo is zijn ervaring. Toch houdt hij vol en schrijft dat een 'nationale ingrijporganisatie' voor bedreigde kinderen (volgens hem zijn de Bureaus Jeugdzorg die organisatie) een beroepspraktijk moet zijn waar jeugdspecialisten van elders (GGZ bijvoorbeeld) betrekkelijk gemakkelijk op weten aan te sluiten. Maar zal dat alsnog lukken? Zijn er 'procesarchitecten', die zo knap zijn dat zij een verbouwing van de sector weten voor te bereiden, die effectieve 'bemoeizorg' (zo heet hulp ook) overal mogelijk maakt?

Alex Brenninkmeijer, Nationale Ombudsman, stelt een andere vraag, vorig jaar in een stuk van hem in *de Volkskrant*. Hij noemt de Jeugdzorg

"onverantwoord complex georganiseerd" (daarom zijn bemoeienis), maar hij vraagt zich vooral af of wij nog wel voldoende begrip hebben voor kinderen. "Kinderen gedragen zich vaak onverwacht en onverantwoord. Maar daar is steeds minder begrip voor. 'Pietje Bell'-streken leiden niet tot een wijze correctie, maar tot aangifte en strafvervolgning." In vergelijkbare landen wordt veel minder streng op jeugd gereageerd. Brenninkmeijer biedt een opening eens anders te kijken naar de problemen van de Jeugdzorg, die trouwens door Janssen op compacte wijze in kaart zijn gebracht.

Winsemius, die vorig jaar namens de Wetenschappelijke Raad voor het Regeringsbeleid *Vertrouwen in de school*. *Over de uitval van 'overbelaste' jongeren* uitbracht, zegt in een gesprek met *Schoolbestuur* over hen: "Zij staan onder invloed van hun *peers*, vaak de verkeerde vrienden. In hun leven zijn te weinig beschermende factoren. De school kan bij hen een paar negatieve punten weghalen en positieve toevoegen. Structuur in de chaos bieden: om 8.00 uur op school, hun werk opknippen, geen lesuitval. En 'gij zult

werken!', want zo kom je verder. Die scholen met structuur zijn er. Niet overal, maar ik heb ze gezien. Mijn scholen zagezegd." En hij zegt verder "Voor de jongeren is het een zeldzame ervaring: een leraar voor hen. Hun meester is een rijk bezit." Ook Janssen vraagt aandacht voor de werkers die de echte contacten hebben, de hulpverleners in de eerste lijn. Vooral voor het herstel van hun ambacht. (ND)

Wiel Janssen
Vertrouwen in de Jeugdzorg
BV Uitgeverij SWP, Amsterdam
ISBN 978 90 8850 110 4
80 pagina's
1e druk, 2009
Prijs: € 9.90